

**Sistemes Educatius, Desigualtats i Equitat:
Aportacions de la Literatura Científica**

Codi: 43212
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313815 Recerca en Educació	OT	0	1

Professor/a de contacte

Nom: Mauro Carlos Moschetti

Correu electrònic: mauro.moschetti@uab.cat

Equip docent

José Antonio Jordán Sierra

Joan-Carles Melich Sangra

Jordi Pamies Rovira

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Prerequisits

Aquest es un modul obligatori de l'especialitat de Desigualtats, investigació i acció educativa.

Objectius

En aquest mòdul s'abordan a partir de les aportacions de la literatura de recerca i els resultats obtinguts en informes nacionals i internacionals en educació, les relacions entre sistemes educatius i desigualtats. En els continguts del mòdul es realitzarà una anàlisi d'aquestes relacions en els diferents nivells: macro, meso i micro. Es contemplaran així, les polítiques educatives i la presa de decisions, els aspectes relatius a la cultura i estructura dels centres educatius i el paper del professorat i les famílies en relació a les desigualtats i equitat educativa.

Els blocs de contingut a través dels quals s'estructura el mòdul permetran reconèixer les desigualtats presents en els diversos moments-accés, procés i resultats-de l'escolarització i oferiran els instruments adequats per a la reflexió, l'anàlisi i el desenvolupament de propostes de recerca en aquest marc. S'abordan les següents temàtiques:

- Polítiques educatives: desigualtats i equitat
- Centre i professorat: estratègies per a l'equitat educativa
- Família, entorn i desigualtats

Competències

- Analitzar dades d'acord amb la seva natura i elaborar resultats d'acords amb els propòsits de la recerca.

- Desenvolupar valors professionals que incloguin l'ètica pròpia de la recerca en educació, en particular el respecte a la diversitat d'opinions i de manera de ser i de fer.
- Planificar recerques d'acord amb problemes relacionats amb la pràctica, tenint en compte els avenços teòrics en el camp de coneixement.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
- Reconèixer i relacionar els aspectes teòrics, empírics i socials del domini específic de recerca.
- Reconèixer i relacionar els principis bàsics de la recerca en el camp de l'educació i les desigualtats.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els marcs teòrics de referència per a establir aquells que orienten la investigació en el camp de les desigualtats educatives.
2. Analitzar quantitativament i/o qualitativament dades que permetin abordar l'anàlisi de les desigualtats educatives.
3. Cercar referents teòrics i resultats empírics que permetin abordar l'anàlisi de les desigualtats i l'equitat educativa.
4. Conèixer els aspectes rellevants dels contextos relatius als sistemes educatius en els quals es produeixen desigualtats i analitzar-los com a objectes d'investigació.
5. Conèixer les relacions que estableixen les investigacions en educació entre polítiques educatives, sistemes educatius i desigualtats.
6. Desenvolupar valors professionals que incloguin l'ètica pròpia de la recerca en educació, en particular el respecte a la diversitat d'opinions i de manera de ser i de fer.
7. Elaborar conclusions tenint com a referència els objectius i qüestions de la recerca i els referents teòrics.
8. Identificar problemàtiques relatives a les relacions entre sistemes educatius i desigualtats i avaluar quines aproximacions metodològiques permeten donar-los resposta.
9. Identificar referents teòrics i avaluar-ne l'adequació per interpretar problemàtiques relatives als resultats d'investigació i les relacions entre polítiques educatives, sistemes educatius i desigualtats.
10. Jutjar la rellevància i pertinència teòrica i social d'una problemàtica d'investigació relativa a les relacions entre sistemes educatius i desigualtats.
11. Oferir instruments adequats per a, l'anàlisi i el desenvolupament de propostes d'investigació en el marc de l'equitat educativa.
12. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
13. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
14. Reconèixer la importància que atribueixen les investigacions en educació a les famílies, la comunitat i el treball en xarxa en la superació de les desigualtats educatives.
15. Reconèixer les aportacions de les diverses perspectives de recerca en l'anàlisi de les desigualtats presents en els diversos moments (accés, procés i resultats) de l'escolarització.
16. Relacionar resultats d'acord amb la seva procedència (fonts i instruments) per a l'anàlisi de les desigualtats educatives.
17. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
18. Valorar els resultats d'investigació relatius a la cultura i estructura dels centres educatius en relació amb les desigualtats i l'equitat educatives.

Continguts

1. Polítiques educatives: desigualtats i equitat.
 - 1.1. Fonaments teòrics de la política educativa: principis i conceptes.
 - 1.2. Polítiques educatives, globalització i organismes internacionals.
 - 1.3. Les polítiques educatives en el context català i espanyol.
 - 1.4. Les polítiques educatives al món local.
2. Centre i professorat: estratègies per a l'equitat educativa.
 - 2.1. Centre: cultura i estructura escolar i el seu impacte sobre l'equitat.
 - 2.2. El professorat: el seu compromís davant de l'èxit/fracàs educatiu.
3. Família, entorn i desigualtats.
 - 3.1. Les actituds de la família en la promoció de l'èxit educatiu.
 - 3.2. Família, comunitat i desigualtats educatives.
 - 3.3. Entorn, xarxes i territori: el seu paper en la superació de les desigualtats.

Metodologia

L'activitat formativa es desenvoluparà a partir de les dinàmiques següents:

- Classes magistrals/expositives per part del professorat
- Lectura, anàlisi i discussió d'articles i fonts documentals
- Pràctiques d'aula: resolució de problemes / casos / exercicis.
- Tutories

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Activitats i lectures	36	1,44	1, 3, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 18
Presencial en gran grup	36	1,44	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 14, 15, 16, 18
Tipus: Autònomes			
Treball individual de mòdul	78	3,12	1, 2, 8, 9, 11, 14, 16, 18

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà mitjançant les activitats que s'assenyalen.

La nota final serà el promig ponderat de les activitats previstes. Per poder aplicar aquest criteri serà necessari obtenir com a mínim un 4 a totes les activitats, les realitzades durant el desenvolupament del mòdul i a l'article final del mòdul.

L'assistència a classe és obligatòria. Per poder obtenir una avaluació final positiva l'estudiant haurà d'haver assistit a un mínim d'un 80% de les classes.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Anàlisi articles (activitats i lectures durant el desenvolupament del mòdul)	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Assistència i participació	10%	0	0	8, 10
Elaboració d'un article acadèmic	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18

Bibliografia

Acedo, C; Ferrer, F; Pàmies, J (2009) Inclusive education: open debates and the road ahead. *Prospects: quarterly review of comparative education*; XXXIX(39), 3 / 151. p. 227-238

Apple, M. W. (2004). Creating difference: Neo-liberalism, neo-conservatism and the politics of educational reform. *Educational policy*, 18(1), 12-44.

Aymerich, R.; Lloró, J. M.; Roca, E. (2011) *Junts a l'aula? Present i futur de l'educació comprensiva a Catalunya* Barcelona, Fundació Jaume Bofill.

Ball, S. J. (1993). What is policy? Texts, trajectories and toolboxes. *The Australian Journal of Education Studies*, 13(2), 10-17.

Ball, S. J. & Youdell, D. (2008). *Privatización encubierta en la educación*. Brussels: Education International.

Bolívar, A. (2010): La lógica del compromiso del profesorado y la responsabilidad del centro escolar. Una revisión actual, *Revista Electrónica Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, Vol. 8, Núm. 2, pp. 10-33.

Bonal, X. (2012). Education policy and school segregation of migrant students in Catalonia: the politics of non-decision-making. *Journal of Education Policy*, 27(3), 401-421.

Bourdieu, P. (2015) *La dominación masculina*. Barcelona: Anagrama

Butler, J (2006) *Deshacer el género*. Barcelona

Butler, J (2006) *Deshacer el género*. Barcelona

Carrasco, S., Pàmies, J. & Ponferrada, M. (2011) Fronteras visibles y barreras ocultas: la experiencia escolar del alumnado marroquí en Cataluña y mexicano en California, in *Revista Migraciones*, 29, pp 31-60

Carrasco, S., Pàmies, J. Bertran, M (2009) Familias inmigrantes y escuela: desencuentros, estrategias y capital social, *Rev. Complutense de Educación*, Vol 20 (1), pp55-78.

Carrasco, S.; Pàmies, J.; Narciso, L. (2019). Abandono Escolar Prematuro y alumnado de origen extranjero en España: ¿un problema invisible? en: Arango, J., Mahía, R., Moya, D. y Sánchez Montijano, E. (dir.) *Anuario CIDOB de la inmigración 2018*. Barcelona: CIDOB, 211-236.

Carrasco, S.; Pàmies, J.; Ponferrada, M.; Ballestín, B.; Bertran, M. (2011) Segregación escolar e inmigración en Cataluña: aproximaciones etnográficas, in F. J. García Castaño & S. Carrasco (eds.) *Población inmigrante y escuela. Conocimientos y saberes de investigación. Textos reunidos en homenaje a Eduardo Terrén Lalana*. Colección Estudios Create N.º 5. Madrid: pp 367-400

Castejón, A., & Zancajo, A. (2015). Educational Differentiation Policies and the Performance of Disadvantaged Students Across OECD Countries. *European Educational Research Journal*, 14(3-4), 222-239.

Castejón, A., Pàmies, J. (2018). Los agrupamientos escolares: expectativas, prácticas y experiencias. *Tendencias Pedagógicas*, 32, 49-64. doi: 10.15366/tp2018.32.004

Collet, J; Tort, A. (Coords.) (2011): *Famílies, escola i exit. Millorar el vincles per millorar els resultats acadèmics*, Fundació Jaume Bofill, Barcelona.

Dale, R. (1999). Specifying globalization effects on national policy: a focus on the mechanisms. *Journal of Education Policy*, 14(1), 1-17.

Day, C. (2006): *Pasión por enseñar: la identidad personal y profesional del docente y sus valores*. Narcea, Madrid.

Derrida, J. (1995) *Dar el tiempo*. Barcelona: Paidós.

Díaz-Aguado, Mª José (2010): Desde la familia: El papel educativo de la familia y su colaboración con la escuela; en: AA.VV. *En búsqueda del éxito educativo: realidades y soluciones*. Fundación Antena 3. Madrid, pp. 55-86.

Edwards Jr, D. B., Moschetti, M. C., & Caravaca, A. (2022). *Globalization, Privatization, and the State: Contemporary Education Reform in Post-Colonial Contexts*. Routledge.

Eurydice: [Http://www.eurydice.org](http://www.eurydice.org). Base de datos: Eurybase y Thematic Studies

Foucault, M. (1999) *El orden del discurso*. Barcelona: Tusquets

Foucault, M. (2006) *La voluntad de saber. Historia de la sexualidad 1*. Madrid: Siglo XXI.

Gibson, M., Carrasco, S., Pàmies, J., Ponferrada, M., Rios, A. (2013) Different Systems, similar results. Youth of Immigrant Origin at School in California and Catalonia, in Alba & Holdaway, eds., *The Children of Immigrants at School, a comparative look at integration in the United States and Western Europe*, New York: New York University Press. pp 84-119

Halpin, D., & Troyna, B. (1995). The politics of education policy borrowing. *Comparative Education*, 31(3), 303-310.

Han, Byung Chul (2014). *Psicopolítica*. Barcelona: Herder Editorial.

Hargreaves, A. (1999): Sentir-se mestre: les emocions d'ensenyar i el canvi educatiu. *Temps d'educació*, N° 22, pp. 271-291.

Hermans, P. H. (1995): Moroccan immigrants and school success, *International of Educational Research*, Vol, 23, Num. 1, pp. 33-43.

Institut Infància i Adolescència de Barcelona (2019). *Oportunitats Educatives de la infància i l'adolescència a Barcelona 2018-2019*. IIAB-IERMB i Ajuntament de Barcelona.

Levinas, E. (2014) *Alteridad y trascendencia*. Madrid: Arena Libros.

Levinson, B. A., Sutton, M., & Winstead, T. (2009). Education policy as a practice of power: Theoretical tools, ethnographic methods, democratic options. *Educational Policy*, 23(6), 767-795.

Lupton, R. (2005). Social justice and school improvement: improving the quality of schooling in the poorest neighbourhoods. *British Educational Research Journal*, 31(5), 589-604.

Mendoza, B., Bertràn, M., Pàmies, J. (2021) Feminism, Islam and Higher Education: Towards New Roles and Family Relationships for Young Spanish-Moroccan Muslim Women in Spain. *Race Ethnicity and Education*,

Ministerio de Educación. Objetivos educativos europeos y españoles, Estrategia Educación y Formación 2020. Informe español 2010 -2021. Gobierno de España. En red:
http://planipolis.iiep.unesco.org/upload/Spain/Spain_Estrategia_Educacion_Formacion_2020.pdf

Moschetti, M. C., Fontdevila, C., & Verger, A. (2019). Políticas, procesos y trayectorias de privatización educativa en Latinoamérica. *Educação e pesquisa*, 45, 1-27.

Muñoz-Repiso, Mercedes (2010): Educar desde la compasión apasionada. *Revista Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, Vol. 8,Nº 2, pp. 1-7.

Nusche, D. (2009). What Works in Migrant Education? A Review of Evidence and Policy Options, *OECD Education Working Papers*, 22

Pàmies, J (2013) El impacto de los agrupamientos escolares. Los espacios de aprendizaje y sociabilidad de los jóvenes de origen marroquí en Barcelona. *Revista de Educación*, nº, 362, 133 - 1581)

Pàmies, J, Sánchez, A, Carrasco, S (2020) (Des vinculación escolar y procesos de acompañamiento en educación secundaria por clase y origen en un municipio de la región metropolitana de Barcelona en A. Tarabini (ed) *Jóvenes, elecciones y transiciones educativas*. RASE.

Pàmies, J., Giròs, R., Beremeneyi, A. (2020) 'We're not from outer space'. Natural mentoring networks for educational continuity among Roma youth in Spain en G. Persico, U.Daniele, C. Ottaviano (ed) *Growing Up Is Not Private Matter. Trajectories to Adulthood among Roma Youth* Mimesis International, pp.101 - 124

Pàmies, J; Bertran,M; Ponferrada,M; Narciso, L; Aoulad, Mustapha (2013) Trajectòries d'èxit i continuïtat acadèmica entre joves marroquins a Catalunya. *Temps d'educació*, 191 - 207

Rizvi, F. y Lingard, B. (2013). *Políticas Educativas en un Mundo Globalizado*. Madrid: Morata.

Schleicher, A (2012) La mejora de la calidad y de la equidad en la educación: retos y respuestas políticas. *Calidad y educación Transatlántica de educación*, Vol 1

Steiner Khemsi, G. (2011). La reformulación de la transferencia educativa como estrategia política. En Caruso, M. y H.E. Tenorth (Comp.), *Internacionalización, Políticas Educativas y reflexión pedagógica en un medio global* (pp. 215-260). Buenos Aires: Granica.

Verger, A., Novelli, M., & Altinyelken, H. K. (2012). Global Education Policy and International Development: An Introductory Framework. In Verger, A., M. Novelli and H. K. Altinyelken (Eds.). *Global Education Policy and International Development: New Agendas, Issues and Policies*. London: Continuum.

Verger, A., Fontdevila, C., & Zancajo, A. (2016). *The privatisation of education: a political economy of global education reform*. New York: Teachers College Press. (Capítols 1 i 2)

Verger, A., Moschetti, M., & Fontdevila, C. (2018). The expansion of private schooling in Latin America: Multiple manifestations and trajectories of a global education reform movement. En K. Saltman & A. Means (Eds.), *The Wiley Handbook of Global Educational Reform*. Hoboken: Wiley.

Programari

En cas de docència virtual s'utilitzarà Microsoft Teams